

Česká farmaceutická společnost ČLS JEP (org. č. 7)

Czech Pharmaceutical Society CzMA

Naše vědecká a odborná společnost má své počátky v roce 1871 ve Spolku lékárníků českých, který se roku 1875 přejmenoval na Farmaceutickou společnost. V letech 1919–1939 existovala jako Československá lékárnická společnost. Roku 1942 se stala součástí Ústředního svazu lékárníků (ÚSL). Dne 30. 6. 1949 vznikla jednotná Československá lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně a v roce 1951 její Farmaceutická sekce. Farmaceutická sekce byla jednou z několika desítek odborných sekcí lékařů a soustřeďovala farmaceuty všech vědeckých specializací a odborných zájmů.

Farmaceutická společnost J. E. Purkyně se vyvíjela v dílčích etapách a třech hlavních obdobích:

- A. 1950–1968 vznik a rozvoj Farmaceutické sekce.
- B. 1968–1992 Československá farmaceutická společnost.
- C. 1992–1999 Farmaceutická společnost.

A. Farmaceutická sekce ČsLS JEP v letech 1950–1968

Iniciativu k založení sekce vyvinuli doc. MUDr. PhMr. Zdeněk Votava (1914–1990), prof. PhDr. PhMr. Eduard Skarnitzl (1894–1970), prof. PhDr. PhMr. Oldřich Tomíček (1891–1953) a doc. RNDr. PhMr. Bohuslav Melichar (1906–1989), kteří se dne 4. 9. 1951 sešli a vypracovali ústřednímu výboru ČsLS JEP žádost o zřízení Farmaceutické sekce, která byla rychle a kladně přijata. Ustavující schůze sekce se konala 20. 11. 1951, předsedou byl zvolen prof. Oldřich Tomíček, místopředsedy se stali doc. RNDr. PhMr. Ladislav Zathurecký, doc. RNDr. PhMr. Bohuslav Melichar a PhMr. Alexandr Filip.

Začal vycházet vědecký měsíčník Československá farmacie. Prvním redaktorem byl RNDr. PhMr. Jan Vacek a funkci vykonával do roku 1968.

Dalšími předsedy sekce byli postupně doc. RNDr. PhMr. Svatopluk Marek (1954–1957) a prof. RNDr. PhMr. Stanislav Škramovský, DrSc. (1957–1973).

B. Československá farmaceutická společnost v letech 1968–1992

V roce 1968 se obě národní Farmaceutické sekce přeměnily v Českou a Slovenskou farmaceutickou společnost. Ve vedení se ve dvouletých obdobích střídali český a slovenský předseda. České farmaceutické společnosti předsedali: 1969–1983 prof. RNDr. PhMr. Stanislav Škramovský, DrSc., 1983–1986 doc. RNDr. PhMr. Miroslav Salava, 1986–1990 prof. RNDr. PhMr. Jan Solich, CSc., 1990 až dosud doc. RNDr. Pavel Komárek, CSc.

V rámci farmaceutické společnosti vznikly odborné sekce a spolky farmaceutů. V roce 1968 až 1969 zahájily činnost sekce přírodních léčiv, syntetických léčiv, biologických přípravků, technologie léků, farmaceutické analytiky (od roku 1992 farmaceutické kontroly a bioanalytiky), organizace a řízení farmacie (od roku 1995 sociální farmacie), dějin farmacie, nemocničních lékárníků, lékárenství, vojenských lékárníků (roku 1973 ukončila činnost), průmyslových farmaceutů (roku 1977 ukončila činnost), veterinární farmacie (roku 1994 ukončila činnost), později byla založena sekce klinické farmacie.

Spolky farmaceutů se ustavily v roce 1969 v Praze, Českých Budějovicích, Plzni, Karlových Varech, Ústí nad Labem, Hradci Králové, Brně, Ostravě, Gottwaldově, Olomouci a později v Jihlavě.

C. Farmaceutická společnost 1992–1999

V souvislosti s rozdělením České a Slovenské federativní republiky na dva samostatné státy k 1. lednu 1993 ukončila ke dni 31. prosince 1992 činnost Československá farmaceutická společnost. Nástupnickými organizacemi se staly Česká farmaceutická společnost (ČR) a Slovenská farmaceutická společnost (SR). Obě společnosti přejaly do své působnosti všechna práva a povinnosti bývalé Československé farmaceutické společnosti.

Česká farmaceutická společnost se v nových společensko-ekonomických podmínkách rozhodla – vzhledem k existenci další profesní organizace České lékárnické komory – profilovat výrazně vědecky a odborně jako již dříve, ale přitom si ponechat možnost vyslovit se k problematice všech farmaceutických oborů. Měla by mít úlohu aktivního sjednocujícího činitele všech farmaceutických odvětví na vědecké bázi a ve prospěch celé farmacie.

Organizačně se podle stanov ČsLS JEP, přijatých 11. 11. 1992 a schválených MV ČR dne 8. 12. 1992, stala farmaceutická společnost samostatnou organizační složkou, odbornou

společností v rámci ČsLS JEP. V rámci farmaceutické společnosti pracují odborné sekce a regionální spolky farmaceutů.

Významné aktivity

Česká farmaceutická společnost (do roku 1993 i v rámci Československé farmaceutické společnosti) pořádala ve své historii řadu mezinárodních akcí, celostátních i národních sjezdů a pravidelných sympozií, pracovních dnů a konferencí organizovaných odbornými sekcemi i spolky farmaceutů.

Mezinárodní kongresy:

- Pokroky ve výzkumu, výrobě a kontrole léčiv a léků. Karlovy Vary 7.–10. 9. 1959; 41 přednášek, 991 účastníků, z toho 377 zahraničních.
- XXV. mezinárodní kongres farmaceutických věd Mezinárodní farmaceutické federace (FIP). Praha 24.–26. 8. 1965, poprvé ve východních zemích, 180 přednášek, 400 domácích, 1100 zahraničních účastníků.
- XIX. Congressus Internationalis Historiae Pharmaciae. Praha 20.–25. 9. 1971, 100. výročí založení farmaceutické společnosti v českých zemích, vydáno 6 poštovních známek; 61 přednášek, 553 účastníků z 27 zemí.
- XXX. Congressus Internationalis Historiae Pharmaciae. Praha 15.–19. 4. 1991, 90 přednášek, 4 postery, 2 videofilmy, 211 účastníků z 23 zemí.
- Patient oriented Pharmacy. Hradec Králové 19.–21. 2. 1993, mezinárodní workshop sekce klinické farmacie ČFS s Evropskou společností klinické farmacie (ESCP); 10 přednášek, 17 posterů, semináře, 103 účastníků z 19 zemí.
- 24. evropské sympozium klinické farmacie. Praha 10.–13. 10. 1995, pořadatelé: European Society of Clinical Pharmacy, Česká farmaceutická společnost; 18 plenárních přednášek, 6 minisympozií (24 přednášek), 10 workshopů, 68 posterů, 900 účastníků z 32 zemí.
- Ethical and Economical Aspects of Pharmacotherapy. Hradec Králové 3.–6. 6. 1998, Sekce klinické farmacie a sekce sociální farmacie ČFS; 21 přednášek, 15 posterů, 128 účastníků z 21 zemí.

Celostátní sjezdy:

I. sjezd – Přehled současného stavu výzkumu a vědy ve farmacii. Praha 21.–22. 9. 1953; přes 100 přednášek, 400 účastníků.

II. sjezd – Domácí suroviny jako základ výroby hodnotných léčiv. Brno 13.–14. 9. 1954; 35 přednášek, 350 účastníků, výstava výrobků čsl. farmaceutického průmyslu.

III. sjezd – Přirozená léčiva rostlinného původu. Tatranská Lomnica 6.–8. 5. 1957; akce k 250. výročí narození Karla Linného; 70 přednášek, 420 účastníků (i PLR, BLR).

IV. sjezd – Stabilita léčiv. Gottwaldov 20.–22. 5. 1963; 45 přednášek, 370 účastníků (i MLR, NDR).

V. sjezd – Příprava a kontrola léčiv v lékárnách. Ostrava 13.–15. 9. 1966; 52 přednášek, 657 účastníků.

VI. sjezd – 20. výročí založení farmaceutických fakult. Bratislava 19.–22. 9. 1972; 97 přednášek, přes 600 účastníků (80 zahraničních); XXII. farmakologické dny, 108 přednášek.

VII. sjezd – Rozvoj farmacie v rámci vědecko-technické revoluce. Hradec Králové 1.–4. 6. 1977; 156 přednášek, 15 posterů, asi 650 účastníků.

VIII. sjezd – Úlohy československé farmacie po XVI. sjezdu KSČ. Bratislava 17.–21. 6. 1981; 48 přednášek, 82 posterů, 586 domácích a 30 zahraničních účastníků.

IX. sjezd – Farmaceutické vědy praxi – farmaceutická praxe vědění. Hradec Králové 28.–31. 5. 1986; 55 přednášek, 90 posterů; VIII. den bioorganické chemie, 15 přednášek; XIV. xenobi-

ochemické sympozium, 9 přednášek, 12 posterů, téměř 600 domácích a 15 zahraničních účastníků.

X. sjezd – Farmaceutické vědy a zdraví společnosti. Bratislava 31. 5.–2. 6. 1990; 13 přednášek, 40 posterů, 407 účastníků, zahraniční hosté z MLR, NDR, PLR, Itálie.

Sjezdy České farmaceutické společnosti:

I. sjezd – Současné aspekty farmaceutických věd. Karlovy Vary 8.–10. 10. 1970; 10 přednášek, přes 450 účastníků.

II. sjezd – Perspektivy socialistické farmacie (700 let lékárenství v Čechách), České Budějovice 9.–12. 10. 1975; 82 přednášek; Pracovní den farmaceutických laborantů, 18 přednášek.

III. sjezd – Farmacie v rozvinuté socialistické společnosti. Brno 10.–13. 10. 1979; 172 přednášek, přes 600 účastníků.

IV. sjezd – Klinická farmacie a lékárenství. Ostrava 10.–12. 10. 1983; 32 přednášek, 35 posterů, 490 účastníků.

V. sjezd – Farmacie dnes a zítra a V. lékárnické dny. Ústí nad Labem 22.–25. 5. 1989; 58 přednášek, 35 posterů, 361 účastníků (NDR, PLR, MLR).

VI. sjezd – Luhačovice 2.–5. 11. 1992; 30 přednášek, 23 posterů, 260 účastníků (MLR, PLR), výstava 40 farmaceutických firem.

VII. sjezd – Olomouc 17.–19. 10. 1996, 40 přednášek, 230 účastníků.

Časopis

Česká a Slovenská farmacie – časopis, který odborná společnost vydává pro své členy. Má osmačtyřicetiletou tradici postavenou na společné publikační činnosti českých a slovenských farmaceutických odborníků, proto je i časopisem Slovenské farmaceutické společnosti. Zveřejňuje původní práce, odborné přehledy i krátká sdělení z oblasti farmacie a příbuzných oborů. Publikuje informace ze života obou farmaceutických společností, personálie, zajímavé zprávy, informace z mezinárodních farmaceutických společností a zkušenosti z praxe. Časopis byl založen jako vědecký měsíčník Československá farmacie, vedoucí redaktoři: RNDr. PhMr. Jan Vacek (1951–1968), doc. RNDr. PhMr. Josef Hubík, CSc. (1969–1992), doc. RNDr. Pavel Komárek, CSc. (1993 – dosud). Upraven byl i název časopisu na Česko-slovenská farmacie (1993) a od roku 1994 na nynější Česká a slovenská farmacie.

Zahraniční spolupráce

Česká farmaceutická společnost účinně spolupracuje s mezinárodními farmaceutickými federacemi a se zahraničními farmaceutickými společnostmi.

- Mezinárodní farmaceutická federace (FIP)

Reprezentace naší farmacie v zahraničí navazuje na dlouholetou tradici. Od roku 1924 se stala Československá lékárnická společnost řádným členem Mezinárodní farmaceutické federace (Federation Internationale Pharmaceutique – FIP). Mimořádným členem byla od roku 1912. Po rozdělení Československa přešlo členství od 5. září 1993 (na zasedání Rady FIP v Tokiu) na obě národní farmaceutické společnosti, a tak je Česká farmaceutická společnost v rámci FIP samostatným členem s plnými právy a povinnostmi. Kolektivní členství využívá 350 členů ČFS. Zástupci se každoročně zúčastňují světových kongresů a zasedání Rady FIP a publikují v časopisu FIP – International Pharmacy Journal.

- Evropská federace pro farmaceutické vědy (EUFEPS)

Česká farmaceutická společnost je spolu se Slovenskou farmaceutickou společností jednou z 15 zakládajících členů. Od roku 1991 se účastní každoročního zasedání Rady EUFEPS. Kolektivního členství v EUFEPS může využívat 250 členů ČFS, mj. i k účasti na kongresech

EUFEPS, odběrem časopisu European Journal of Pharmaceutical Sciences a dalších odborných informací a materiálů.

- Evropská asociace nemocničních lékárníků (EAHP)

V roce 1998 přijala prostřednictvím ČFS tato evropská asociace osmdesát nemocničních lékárníků naší společnosti. Tím je dána možnost rozvoje a prezentace členů sekce nemocničních lékárníků ČFS v mezinárodním měřítku.

- Evropská společnost klinické farmacie (ESCP)

Některí členové jsou prostřednictvím sekce klinické farmacie ČFS individuálními členy Evropské společnosti klinické farmacie (European Society of Clinical Pharmacy – ESCP). Pravidelně navštěvují evropské výroční kongresy a akce ESCP. Organizují i přednášky zahraničních odborníků v ČR.

Česká farmaceutická společnost spolupracuje s Evropským fórem farmaceutických asociací a WHO, není však členem této organizace, se kterou si pravidelně vyměňuje materiály a dotazníky.

Užitečné kontakty pokračují s Rakouskou farmaceutickou společností (výměnná účast na sjezdech obou společností), Italskou farmaceutickou společností (kongresy UTIFAR), stejně tak s Maďarskou farmaceutickou společností a Polskou farmaceutickou společností.

Jednotlivé odborné sekce České farmaceutické společnosti pořádají akce s účastí zahraničních odborníků.

Ocenění

Za významné publikace členů společnosti se udílela prezidiální Skarnitzlova cena, později cena Československé farmaceutické společnosti, nyní výroční cena České farmaceutické společnosti.

Vnitřní členění

Odborné sekce

- Sekce lékárenství (předseda PharmDr. P. Grodza)
- Sekce nemocničních lékárníků (předseda RNDr. Jana Střítecká)
- Sekce klinické farmacie (předseda RNDr. J. Netočný)
- Sekce technologie léků (předseda doc. PharmDr. M. Rabišková, CSc.)
- Sekce přírodních léčiv (předseda prof. RNDr. L. Jahodář, CSc.)
- Sekce syntetických léčiv (předseda doc. RNDr. J. Hartl, CSc.)
- Sekce biologických přípravků (předseda RNDr. Milada Šindlerová, CSc.)
- Sekce sociální farmacie (předseda prof. RNDr. PhMr. Jan Solich, CSc.)
- Sekce farmaceutické kontroly a bioanalytiky (předseda doc. RNDr. Jiří Klimeš, CSc.)
- Sekce dějin farmacie (předseda doc. RNDr. PhMr. V. Rusek, CSc.)
- Sekce farmaceutických laborantů (předseda Jarmila Modlitbová)

Spolky farmaceutů

- Spolek farmaceutů v Praze a středních Čechách (předseda PhMr. Vladimír Svěrák)
- Spolek jihočeských farmaceutů České Budějovice (předseda PharmDr. Vratislav Budín, sekretář RNDr. PhMr. Lumír Jindra)
- Spolek farmaceutů v Plzni (předseda RNDr. Jiří Šálený, sekretář RNDr. Aleš Řehula)
- Spolek farmaceutů Ústí nad Labem (předseda PhMr. Věra Rappová, sekretář RNDr. J. Tejnecký)

- Spolek farmaceutů v Hradci Králové (předseda RNDr. Jaroslav Jíra, sekretář PharmDr. N. Nyklíčková)
- Spolek farmaceutů v Jihlavě (předseda PharmDr. Marie Svobodová, sekretář PharmDr. Petr Gerhard)
- Spolek farmaceutů v Brně (předseda PharmDr. Vladimír Pacold, sekretář RNDr. Dobroslava Čupová)
- Spolek farmaceutů ve Zlíně (předseda PharmDr. Ludmila Suchánková, sekretář PharmDr. J. Cetkovský)
- Spolek farmaceutů v Olomouci (předseda PhMr. Jan Hejtmánek, sekretář RNDr. Marie Lavrinčíková)
- Spolek farmaceutů v Ostravě (předseda RNDr. Marta Kollárová, sekretář PhMr. Jiřina Volná)

Předseda: Doc. RNDr. Pavel Komárek, CSc.

IPVZ, Praha

Vědecký sekretář: RNDr. PhMr. Lubor Hálek, Praha 10

Podklady zpracoval doc. RNDr. Pavel Komárek, CSc.
Neaktualizováno.